

□ Rääkkylässä on järjestetty kolmet kunnallishallinnon vuosijuhlat. Maalaiskuntien Liiton suosituksesta järjestettiin vuonna 1965 maalaiskuntien kunnallishallinnon syntymisen 100-vuotisjuhlat, niin kuin varmaan muissakin suomen maalaiskunnissa. Vuonna 1974 järjestettiin Rääkkylän kunnanhallinnon syntymisen 100-vuotisjuhla ja vuonna 2004 juhlittiin 130 vuotta täyttävää kuntaamme.

Ensimmäinen helmikuun 6 päivänä annettun asetuksen kunnallishallituksesta maalla kuntakokous pidettiin Rääkkylässä kesäkuun 15 päivänä 1873. Silloin valittiin kuntakokouksen puheenjohtajaksi kansanrunoilijana tunnettu kauppias Pentti Hirvonen Niemisestä ja kunnallislautakunnan esimieheksi aina vuodesta 1837 lainajyvästöä ja muitakin kunnan asioita hoitanut Mikko Hirvonen Jaamalta.

Vuoden 1874 alusta Rääkkylässä alettiin noudattaa uuden lain määräyksiä. Kuntakokous aloitti käsitellä maalaisia asioita ja kirkkokokous kirkonasioita. Kirkon kokoukset Rääkkylässä pidettiin kirkossa jumalanpalveluksen jälkeen. Pidettiin tämä kokous kirkossa vai Kinnulassa, ei ole tietoa.

Seuraava kuntakokous pidettiin tammikuun 6 päivänä 1874 kirkonkylän keskeisessä talossa Kinnulassa. Rakennus on vielä olemassa, se on tuo Tarinatupa.

Rääkkylän kunnallishallinnon 100-vuotisjuhla vietettiin sunnuntaina maaliskuun 23 päivänä 1974.

Juhlapäivä aloitettiin valtuuston juhlakokouksella, jossa tehtiin päätös pitäjän historian kirjoittamisesta. Päätös kuuluu seuraavasti: ”Kunnanhallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti yksimielisesti, että kunnassa ryhdytään toimenpiteisiin Rääkkylän pitäjän historian kirjoittamiseksi. Historian laajuudesta, kirjoittamisajankohdasta ja rahoituksesta päätetään myöhemmin” Lieneekö tuo juhla kokouksen päätös käsiteltävä niin, että valtuusto päätti historian kirjoittamisesta 1870 jälkeiseltä ajalta. Mitään asian johdosta ei kuitenkaan viimeisen 40 vuoden aikana ole tehty. Olisihan sitä rahaakin ollut historian kirjoittamiseen sen jälkeen kun kunta pääsi saaristokunnaksi 1980-luvun alussa. Suurpitäjän historian ”hommaamiseen” meni yli 20 vuotta.

Ennen juhla jumalanpalvelusta suoritettiin seppelien lasku sankarihaudoille, Voioniemen hautausmaalle kunnallisneuvos Onni Hirvosen haudalle sekä kirkonkylän ja Kankaan hautausmaalle ansioituneitten kunnallismiesten haudoille. Juhla jumalanpalveluksen saarnassaan kirkkoherra Mauri Hyvärinen korosti, että pienilläkin kunnilla on olemassa olon oikeus.

Kansalaiskoulun juhlasali täyttyi juhlavieraista. Tervehdyspuheen pitää kunnanvaltuuston puheenjohtaja Osmo Hirvonen. Puheessaan valtuuston puheenjohtaja korosti päivän juhla juhlallisuuksien olevan kunnianosoitus niille kymmenille kunnallismiehille, jotka ovat vaivojaan sääs-

Kunnallishallinnon vuosijuhlien viettoa Rääkkylässä, osa 2

Rääkkylän kunnallishallinnon 100-vuotisjuhla

Rääkkylän kirkonkylä 1974. Kehitys kymmenessä (10) vuodessa on ollut valtaisa. Osuuskauppa, Kauppapyhtiö, Osuuspankki ja Säästöpankki ovat rakentaneet uudet toimitalonsa. Kunnallisen keskikoulun koulurakennus ja seurakuntatalo ovat valmistuneet. Omistus- ja vuokratavaloja on rakennettu. Vanhustentaloyhdistys on toteuttanut mittavan rakennushankkeensa.

tämättä tehneet työtä kotikuntansa kehittämiseksi, toiset jopa kymmeniä vuosia. Edelleen Osmo Hirvonen sanoi, että tulotaso Rääkkylässä on maan alhaisimpia, mutta siitä huolimatta kunta on täyttänyt tehtävänsä. Valtio sitä vastoin ei ole hoitanut osuutetaan yhtä hyvin, joka ilmenee esimerkiksi tiestön heikossa kunnossa.

Juhlan musiikista vastasivat opettaja Erkki Salmelainen, Rääkkylän pelimannit ja Rääkkylän Mieskuoro.

Historiikin esitti maanviljelijä, maisteri Eero Kankaanrinta. Hän oli koonnut kuntakokouksen pöytäkirjojen perusteella laajan katsauksen Rääkkylän kunnan hallinnon toiminnasta vuosina 1874 – 1918. Kankaanrinta oli tullut valituksi kuntamme keskeisiin luottamustehtäviin jo 1920 luvulla.

Juhlapuheen pitää Suomen Kunnallisliiton apulaisjohtaja Eero Koivukoski. Puheessaan johtaja Koivukoski lausui mm: Kunnallinen toiminta on Rääkkylässä niin kuin muuallakin kuluneen 100 vuoden aikana tullut yhä keskeisemmäksi ja tärkeimmäksi yhteiskunnan asioita hoidettaessa ja kansalaisten tarvitsemia julkisia palveluja kehitettäessä. Varsin mittava on se julkisten palvelujen lukumäärä, josta kunnat ovat tavalla tai toisella huolehtimassa. Näille palveluille on ominaista, että ne ovat jatkuvasti lisääntymässä ja ovat enentyvässä määrin joka päiväisiä välttämättömyyspalveluja.

Koivukoski totesi, että kun keskeinen ratkaisuvälillä kunnan asioissa on luottamushenkilöillä, se edelleenkin rakentuu oikeille periaatteille. Sen luottamusmiehisuudesta johtuu, että kunnan asioiden hoidossa ovat mukana eri kansalaispiirit ja eturyhmät. Kunnallishallinnolle on omi-

naista elämän läheisyys.

Koivukosken mukaan kunnallista itsehallintoa vaivaa nykyisin lakisääteisten tehtävien runsaus, joista johtuvat menot ovat noin 90 prosenttia vuosittaisten menojen kokonaismäärästä. Lakisääteisiin tehtäviin liittyy usein valtiononapujärjestelmä, mikä on tuonut kunnallisten asioiden hoitoon liiaksi yksityiskohtiin ulottuvan valtion viranomaisen valvonnan, on jo saanut arveluttavia piirteitä.

Kunnallishallinnon tässäkin juhlassa voidaan kuitenkin hyvin esittää kysymys, toimii-ko kunnallishallinto nykyisin oikeissa puitteissa. Onko kunnallishallinnossa pidetty huolta siitä, että kunnan jäsenillä on riittävästi mahdollisuuksia lausua painava sanansa ratkaisuja tehtäessä, vai onko esim. virkamiesvaltaisuus, byrokraatia, saanut liikaa jalansijaa. Onko valtion ohjaus mennyt liiallisuuksiin.

Koivukoski puhui myös ajankohtaisesta asiasta, jonka koski Rääkkylä kuntaakin kiinnostavan, nimittäin kehitysaluelainsäädännön valmistelusta, kehitysalueiden aseman parantamisesta. Kunnallismiehiä on huolestuttanut kehitysaluelakien suunnittelussa esiin tullut ajatus luokitella kunnat kasvukeskus-ajattelua seuraten eri ryhmiin, niin että kasvukeskuksilla olisi paremmat mahdollisuudet saada valtion tukea elinkeinoelämän kehittämiseksi. Tälläkin alueella niin kuin muutenkin yhteiskunnassa tulisi pitää kuntia tasa-arvoisina.

Pääjuhlassa jaettiin Kunnallisliiton myöntämät ansio- ja kunniamerkit kunnallisissa luottamustoimissa olleille ja kunnan toimihenkilöille. Kunniamerkit jakoi johtaja Eero Koivukoski, valtuuston puheenjohtajan ja kunnansihteerin avustamana.

Kunnallisliiton hopeisen

kunniamerkin saivat Antti Asikainen, Eero Kurki ja Toivo Toropainen. Pronssisen kunniamerkin saivat Pekka Hirvonen, Pekka Ihalainen, Kalevi Ikonen, Väinö Karppanen, Pekka Karttunen, Antti Koskelo, Väinö Käyhkö, Armas Mononen, Uno Mononen, Tauno Rautiainen, Veikko Sallinen, Veikko Sallinen (selvennys, jos on ollut kaksi Veikkoa) ja Antti Vaittinen. Kultaisen ansiomerkin yli 30 vuotta kestäneestä kunnan palvelusta saivat vastaanottaa sosiaalisuhteeri Aino Hirvonen (35 v.), työmies Toivo Lievonen (35 v.) ja opettaja Anna (Annikki) Pakarinen (30 v.). Hopeinen ansiomerkki annettiin yli 20 vuotta kestäneestä kunnan palvelusta keittäjä Aino Hirvoselle, opettaja Anja Kettuselle, kirjantähtäjä Hilka Mattsonille (25 v.), työmies Väinö Mönkköselle, keittolanhoitaja Helli Pitkäselle ja työnjohtaja Juho Päiviselle.

Juhlapäivän aikana toistui useaan otteeseen pienemmän kunnan itsenäisenä pysyttämisen välttämättömyys. Tähän puuttui jo juhlasaarnassaan kirkkoherramme. Maaherra Esa Timonen käyttämässään puheenvuorossa sanoi, että koska Rääkkylän kuntaa elävöittää halu olla itsenäinen, ei valtiovalta saa asettaa tälle pyrkimykselle mitään esteitä. Päinvastoin valtion tulee tukea Rääkkylän kaltaisia kuntia kehityspyrkimyksissään. Maaherra toivoi, että Rääkkylän hallinnon tulisi nyt etsiä keinoja, miten luotaisiin kuntaan laajempi taloudellinen pohja. Vanhan elinkeinon maatalouden lisäksi tarvitaan muuta, mutta mitä se muu on, se pitää täällä itse keksiä. Valtiovallan tulee olla mukana kaikissa järkevissä esityksissä elinkeinoelämän laajentamiseksi.

Juhlan päätteeksi pitämäs-

sään puheessa kunnanjohtaja sanaili mm: ”Tänään olemme pysähtyneet tarkastelemaan sitä valtavaa kehitystä, jota yhteiskunnassamme ja kunnallishallinnossamme on sen 100-vuotisen toimintakauden aikana tapahtunut sekä tekemään kunniat niille naisille ja miehille, jotka ovat kotikuntamme kunnallishallinnosta vuosikymmenet vastanneet ja sitä kehittäneet sekä sen toimintojen hyväksi työpanoksensa uhranneet.

Koko kunnallishallintomme voimassaoloaika on ollut suurten yhteiskunnallisten muutosten aikaa. Kunnallishallinnolla tähän muutosprosessiin on tullut oma suuri vaikutuksensa. Suuri on ollut se kehitys, joka Rääkkylän kunnallishallinnon toiminnassa on tapahtunut vuosisadan vaihteeseen ja tämän päivän välillä. Järjestäytyneen kunnallishallinnon ensimmäisinä vuosina kunnan tehtävät muodostuivat Rääkkylässä pääosin verollepanosta ja vaivaihoidosta huolehtimisesta sekä lainajyvästön ja paloapukassan hoidosta. Tänä päivänä meidänkin kunnan hallintomme käsittelee asioita, jotka liittyvät käytännöllisesti katsoen kaikkeen mitä nykyisessä yhteiskunnassamme tapahtuu.

Kun tuon ajan kunnallislautakunta pohti sitä, annetaanko apua pyytävälle kengänpohjat ja kannattaako toista apua pyytävää enää lähettää kaupungin lasarettiin ja kun tänään kunnanhallitus rakennuttaa uusia ajanmukaisia vanhustentaloja ja tarjoaa korkeatasoisia terveydenhuolto- palveluja, niin voidaan todeta, että edistys yhteiskunnassamme on ollut todella suuri.

Tämän juhlapäivän valmistelujen johdosta tulin tutustuneeksi tarkemmin Rääkkylän kunnan vanhoihin asiakirjoihin ja päätöksiin. Tuo tutus-

tuminen oli mielenkiintoista ja erittäin tarpeellista. Tuli ajateltua monia asioita uudelleen. Taloudellisissa vaikeuksissa kamppailevan Rääkkylän asioita hoitaessa tuntuu monesti, että eteenpäin meno on liian vaikeaa. Nyt voin kuitenkin todeta, että ei Rääkkylän kunnan talouden tämän päivän vaikeudet ole vaikeuksia, jos niitä verrataan esim. 1910 ja 1930 lukujen taloudellisiin vaikeuksiin.

Kunnallishallinnon alkuaikoina näyttää Rääkkylässä esiintyneen vastusta kunnallishallinnon tuomiin uudistuksiin. Vastustajina ovat esiintyneet ne ihmiset, joitten hyväksi uudistukset ovat olleet tarkoitettuja. Ensimmäisen kansakoulun perustamista me rääkkyläläiset vastustimme niin paljon, että saimme tällä toimenpiteellä nimemme kansakoululaitoksen ja kunnallishallinnon historian lehdistö.

Mielipiteet tuosta ajasta ovat kovasti muuttuneet. Tämän päivän Rääkkylän kunnallismiehet ovat aktiivisia ja pyrkivät kaikkiin käytettävissä olevin voimavaroin kehittämään kunnan palveluja. Rääkkylän kunnan tulotaso on maamme alhaisimpia. Tästä johtuen meillä on ollut suurta vaikeuksia kohtuullisella veroäyrin hinnalla hoitaa ja kehittää kunnalle kuuluvia tehtäviä. Taloudellisista vaikeuksista huolimatta olemme viime vuosina päässeet eteenpäin. Eräät hallinnon alat, kuten koulutoimen, kirjastolaitoksen ja vanhusten asuntokysymykset, olemme pystyneet hoitamaan ilmeisesti paremmin kuin monet muut kunnat. Kunnan tulotaso huomioon ottaen kuntamme palveluvarustus on varsin hyvä ja kehittyä jatkuvasti.

Kunnallisten palvelujen kehittämisen rinnan kunta on pyrkinyt toimimaan niin, että kuntaan syntyisi uusia työpaikkoja, kuntalaisten tulotaso parani ja muut kuntalaisten tarvitsemat palvelut lisääntyivät ja paranisivat. Ei voitane kieltää, etteikö tässäkin suhteessa ole saavutettu merkittäviä tuloksia.

Rääkkylän kunnallishallinto lähtee luottavaisin mielin uudelle vuosisadalle. Meidän päämäärämme on itsenäisenä kuntana kehittää tästä paikkakunnasta viihtyisä elinympäristö meille rääkkyläläisille ja niille vieraille, joita me uskomme tulevaisuudessa varsinkin kesäisin täällä olevan entistä enemmän. Tähän meillä on kaikki edellytykset.”

Ilkka Simanainen

Lähteet: Valtuuston ja hallituksen pöytäkirjat

Kunnan ja oman arkiston asiakirjat

Sanomalehdet: Karjalainen, Karjalan Maa,

Kotiseutu-uutiset, Koti-Karjala